

Euroopa Liidu asjade komisjoni tegevuse ülevaade Riigikogu XIV koosseisu IV istungjärgul (1.07.-31.12.2020)

Euroopa Liidu asjade komisjoni koosseis

Esimees: Anneli Ott (Eesti Keskerakonna fraktsioon, 6.05.2019-25.11.2020)

Mailis Reps (Eesti Keskerakonna fraktsioon, alates 27.11.2020)

Aseesimees: Riina Sikkut (Sotsiaaldemokraatliku erakonna fraktsioon)

Liikmed:

Kalle Grünthal (Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsioon)

Heiki Hepner (Isamaa fraktsioon)

Ruuben Kaalep (Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsioon, alates 30.11.2020)

Kalev Kallo (Eesti Keskerakonna fraktsioon, kuni 30.11.2020)

Siim Kallas (Eesti Reformierakonna fraktsioon, alates 17.12.2020)

Tarmo Kruusimäe (Isamaa fraktsioon)

Oudekki Loone (Eesti Keskerakonna fraktsioon)

Lauri Läänemets (Sotsiaaldemokraatliku erakonna fraktsioon)

Tõnis Mölder (Eesti Keskerakonna fraktsioon)

Anneli Ott (Eesti Keskerakonna fraktsioon, kuni 25.11.2020)

Keit Pentus-Rosimannus (Eesti Reformierakonna fraktsioon)

Anti Poolamets (Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsioon, kuni 30.11.2020)

Taavi Rõivas (Eesti Reformierakonna fraktsioon, kuni 17.12.2020)

Aivar Sõerd (Eesti Reformierakonna fraktsioon)

Urve Tiidus (Eesti Reformierakonna fraktsioon)

Jaak Valge (Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsioon)

Mart Võrklaev (Eesti Reformierakonna fraktsioon)

Istungid

Ajavahemikus 1.07.-31.12.2020 toimus **36** Euroopa Liidu asjade komisjoni (edaspidi ELAK) istungit. Alates 23.03.2020 otsustas ELAK üle minna elektroonilistele istungitele seoses COVID-19 pandeemiaga, mille tõttu viidi **34** istungit läbi videosilla vahendusel ning **2** füüsiliselt (21.09.2020 & 27.11.2020). Antud perioodil toimus **6** ühist istungit, millest **1** oli avalik (23.11.2020):

- 1) 19.08.2020 ühine elektrooniline istung **väliskomisjoniga** seoses Eesti seisukohtadega 19.08.2020 toimuva erakorralise Euroopa Ülemkogu istungiga;
- 2) 21.09.2020 ühine istung **väliskomisjoniga** seoses Eesti seisukohtadega 24.-25.09.2020 toimuval Euroopa Ülemkogu erakorralisel kohtumisel;
- 3) 28.09.2020 ühine elektrooniline istung **rahanduskomisjoniga** seoses Eesti seisukohtadega Euroopa pettustevastase ameti alusmääruse (883/2013) muutmise kohta;
- 4) 12.10.2020 ühine elektrooniline istung **väliskomisjoniga** seoses Eesti seisukohtadega 15.-16.10.2020 toimuval Euroopa Ülemkogu kohtumisel;
- 5) 23.11.2020 ühine elektrooniline avalik istung **rahanduskomisjoniga** ning **riigieelarve kontrolli erikomisjoniga** seoses Euroopa Kontrollikoja 2019. aasta aruandega;
- 6) 7.12.2020 ühine elektrooniline istung **väliskomisjoniga** seoses Eesti seisukohtadega 10.-11.12.2020 toimuval Euroopa Ülemkogu istungil.

Seoses Anneli Oti Riigikogu liikme volituste lõppemisega Vabariigi Valitsuse koosseisu asumisel korraldati 27.11.2020 toimunud istungil erakorralised esimehe ja aseesimehe valimised. Salajasel hääletamisel valiti komisjoni esimeheks Mailis Reps ning aseesimeheks Riina Sikkut.

ELi algatused

ELAK määramati Riigikogu IV istungjärgul **21** ELi asja juhtivkomisjoniks, millest **6** olid eelnõude paketid, **5** teatised, **1** määruse eelnõu, **2** rakendusmääruse eelnõud, **1** direktiivi eelnõu, **2** avalikku konsultatsiooni, **3** ELi Nõukogu soovitusi ning **1** EL-i välislepingute sõlmimine.

21 ELi algatuste puhul toetas ELAK valitsuse poolt ettevalmistatud läbirääkimiste seisukohti konsensuslikult, hääletust läbi ei viidud. **2** korral jäid ELAKi liikmed erapooletuks hääletuse läbiviimist soovimata¹. ELAK ei esitanud ühtegi põhjendatud arvamust ELi algatuste vastuolu kohta subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse nõuetega.

ELAK täpsustas valitsuse seisukohti EL-i algatuse kohta kooskõlas Riigikogu valdkondliku komisjoni arvamusega **3** korral², eraldiseisvalt valitsuse seisukohti ei täiendatud. Sisuliselt muutis ELAK valitsuse seisukohti **14,2%** juhtudest.

IV istungjärgul ELAKis menetletud ELi algatused olid:

- 1) Euroopa tööstusstrateegia pakett, raportöör Kalev Kallo (6.07.2020);
- 2) Euroopa Komisjoni digipakett, raportöör Kalev Kallo (6.07.2020);
- 3) Euroopa Komisjoni ringmajanduse tegevuskava teatis, raportöör Mart Võrklaev (16.07.2020);
- 4) Euroopa Komisjoni rakendusmääruse eelnõu, mis käsitleb COVID-19 pandeemiast tuleneva ühtse Euroopa taeva aeronavigatsiooniteenuste tulemuslikkuse ja tasude määramise skeemi kolmanda vaatlusperioodi erandmeetmeid, raportöör Kalev Kallo (7.09.2020);
- 5) Nõukogu direktiiv, millega laiendatakse direktiivi 2011/16/EL kohaldamisala digiplatvormide haldurite esitatava teabega seotud automaatsele teabevahetusele ning millega muudetakse ja täiendatakse ka muid halduskoostööd käsitlevaid ja sellega seonduvaid sätteid, raportöör Riina Sikkut (18.09.2020);
- 6) Euroopa Komisjoni tarbijaõiguste paketti kuuluv Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega luuakse esindushagi esitamise võimalus tarbijate kollektiivsetes huvides ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2009/22/EÜ eelnõu, raportöör Tarmo Kruusimäe (18.09.2020);
- 7) Nõukogu soovitus töösilla kohta, millega tugevdatakse noortegarantiid ja asendatakse nõukogu 22. aprilli 2013. aasta soovitus noortegarantii loomise kohta, raportöör Tõnis Mölder (18.09.2020);
- 8) Euroopa pettustevastase ameti alusmääruse (883/2013) muutmine, (28.09.2020)
- 9) Nõukogu soovitus, mis käsitleb koordineeritud lähenemisviisi vaba liikumise piiramisele COVID-19 pandeemia reageerimisel, raportöörid Urve Tiidus ja Tõnis Mölder (2.10.2020 & 9.10.2020);
- 10) Euroopa Komisjoni kapitaliturgude liidu taastepakett, raportöör Aivar Sõerd (9.10.2020)
- 11) Euroopa Liidu avalik konsultatsioon: küberturvalisus – võrgu- ja infosüsteemide turvalisust käsitlevate Euroopa Liidu õigusnormide läbivaatamine, raportöör Kalev Kallo (16.10.2020);
- 12) Euroopa Komisjoni teatis „Euroopa Liidu elurikkuse strateegia aastani 2030“, (16.10.2020)
- 13) Euroopa Komisjoni teatis „Strateegia „Talust taldrikule“ õiglase, tervisliku ja keskkonnahoidliku toidusüsteemi edendamiseks“, raportöör Heiki Hepner (26.10.2020);
- 14) Euroopa Komisjoni teatis „Jätkusuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalset õiglust ja vastupanuvõimet toetav Euroopa oskuste tegevuskava“ ja nõukogu soovituse eelnõu „Jätkusuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalset õiglust ja vastupanuvõimet toetav kutseharidus ja -õpe“, raportöör Ruuben Kaalep (30.10.2020)
- 15) Euroopa Komisjoni teatised „Kliimanetraalse majanduse saavutamine – lõimitud energiasüsteem kliimanetraalse Euroopa nimel“ ja „Kliimanetraalse Euroopa vesinikustrateegia“, raportöör Kalev Kallo (27.11.2020);
- 16) Ühtse Euroopa taeva algatuse muudatusettepanekud, (7.12.2020);

¹ Urve Tiidus jäi erapooletuks seoses ELi Nõukogu soovitusega töösilla kohta, millega tugevdatakse noortegarantiid ja asendatakse nõukogu 22.04.2013 soovitus noortegarantii kohta (18.09.2020); Kalle Grünthal ja Ruuben Kaalep jäid erapooletuks seoses Euroopa Komisjoni teatisega „Euroopa Liidu elurikkuse strateegia aastani 2030“ (16.10.2020)

² Täpsustati kooskõlas sotsiaalkomisjoni muudatusettepanekutega valitsuse seisukohti seoses ELi Nõukogu soovitusega töösilla kohta, millega tugevdatakse noortegarantiid ja asendatakse nõukogu 22.04.2013 soovitus noortegarantii loomise kohta, (18.09.2020); kooskõlas kultuurikomisjoni arvamusega seoses Euroopa Komisjoni teatisega „Jätkusuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalset õiglust ja vastupanuvõimet toetav Euroopa oskuste tegevuskava“ ja nõukogu soovituse eelnõuga „Jätkusuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalset õiglust ja vastupanuvõimet toetav kutseharidus ja -õpe“, (30.10.2020) ning seoses Euroopa Komisjoni teatisega „Uus Euroopa teadusruum teadusuuringute ja innovatsiooni jaoks“, (14.12.2020)

- 17) Euroopa Liidu avalik konsultatsioon: fluoritud kasvuhoonegaaside õigusnormide (2015-2020) läbivaatamine, raportöör Mart Vörklaev (7.12.2020);
- 18) Euroopa Komisjoni teatis "Uus Euroopa teadusruum teadusuuringute ja innovatsiooni jaoks", raportöör Ruuben Kaalep (14.12.2020);
- 19) Euroopa Komisjoni teatis „Kestlikkust toetav kemikaalistrateegia „Mürgivaba keskkonna loomise suunas“, raportöör Mart Vörklaev (14.12.2020);
- 20) Euroopa Liidu ja Ühendkuningriigi tulevase suhteid reguleerivad lepingud (29.12.2020).

ELAK kujundas Riigikogu seisukoha lähtudes valdkondlike komisjonide arvamustest, mida oli **21**. ELAK andis arvamuse **1** korral³.

Arvamuse andja	Arvamuste arv (nr)	Arvamuste arv (% kõigist)
Majanduskomisjon	6	28,6%
Keskkonnakomisjon	6	28,6%
Rahanduskomisjon	2	9,5%
Sotsiaalkomisjon	2	9,5%
Kultuurikomisjon	2	9,5%
Põhiseaduskomisjon	1	4,8%
Maaelukomisjon	1	4,8%
Õiguskomisjon	1	4,8%
Väliskomisjon	0	0%
Riigikaitsekomisjon	0	0%
Kokku	21	100%

Euroopa Ülemkogu ja ELi Nõukogu istungid

Perioodi jooksul töötas ELAK **67** ELi tasandi ministrite kohtumise materjaliga. Nendest kohtumistest **5** puhul oli tegemist kas Euroopa Ülemkogu või valitsus- ja riigijuhtide tippkohtumisega. Ülejäänud ministrite kohtumistest olid **62** videokonverentsid või mitteametlikud kohtumised⁴. ELAK otsustas **98%** juhtudest anda valitsusele ELi töös osalemiseks mandaat konsensuslikult toetades valitsuse seisukohti⁵. Täiendavaid rõhuasetusi valitsuse seisukohtades ELAK antud perioodil ei teinud. **18** korral võttis ELAK valitsuse esitatud informatsiooni teadmiseks. Antud perioodil hääletusi ei fikseeritud.

Seoses Euroopa Ülemkogu ja ELi Nõukogu ametlike ning mitteametlike kohtumistega olid ELAKisse kutsutud ministrid. Ministrite osaluse protsent oli **80**.

Ministri nimi	Kutsutud (korda)	Osalet (korda)	Osalus (%)
Peaminister Jüri Ratas	5	5	100%
Rahandusminister Martin Helme	7	4	57%
Justiitsminister Raivo Aeg	3	3	100%
Sotsiaalkaitseminister Tanel Kiik	7	6	86%
Siseminister Mart Helme	2	1	50%
Siseminister Alar Laneman	1	1	100%
Välisminister Urmas Reinsalu ⁶	8	8	100%
Maaeluminister Arvo Aller	6	6	100%

³ ELAK andis arvamuse rahanduskomisjonile seoses riigi pikaajalise strateegiaga „Eesti 2035“, (7.12.2020).

⁴ COVID-19 pandeemiast tingituna toimusid 2020. aasta märtsist alates ELi ministrite Nõukogu kohtumised videokonverentsi formaadis, mida käsitletakse mitteametlike ministrite kohtumistena.

⁵ 1 korral jäid ELAKi liikmed Kalle Grünthal ja Anti Poolamets erapooletuks hääletuse läbiviimist soovimata seoses Eesti täiendavate seisukohtadega 15.-16.10.2020 toimuval Euroopa Ülemkogul, (14.10.2020).

⁶ Välisminister Urmas Reinsalu oli kutsutud ELAKi istungitele seoses valitsuse seisukohtadega välisasjade nõukogu ametlikel istungitel ja mitteametlikel kohtumistel. Üldasjade nõukogu istungite ja Euroopa ministrite mitteametlike kohtumiste raames, kokku 5 tükki, kutsuti valitsuse seisukohtade tutvustamiseks Välisministeeriumi esindajad.

Väliskaubandus- ja infotehnoloogiaminister Raul Siem	8	6	75%
Majandus- ja taristuminister Taavi Aas	8	7	88%
Keskkonnaminister Rene Kokk	2	1	50%
Keskkonnaminister Rain Epler	2	2	100%
Kultuuriminister Tõnis Lukas	1	0	0%
Haridus- ja teadusminister Mailis Reps	4	1	25%
Haridus ja teadusminister Jaak Aab	0	0	-
Kaitseminister Jüri Luik	1	1	100%
Rahvastikuminister Riina Solman	0	0	-
Riigihalduse minister Jaak Aab	0	0	-
Riigihalduse minister Anneli Ott	0	0	-
Kokku	65	52	

Parlamentaarsete kuulamised ja ministrite ülevaated

ELAKis toimus **9** parlamentaarset kuulamist:

- 1) Ülevaade Saksamaa EL-i Nõukogu eesistumise prioriteetidest, (14.07.2020)
- 2) Ülevaade Euroopa Parlamendi 14.-17. septembril 2020 toimunud täiskogu istungist, (18.09.2020);
- 3) Ülevaade Euroopa Komisjoni uuest rände- ja varjupaigaleppes, (25.09.2020);
- 4) Ülevaade Prantsusmaa, Läti ja Leedu ühisinitsiatiivist valeinfo levikuga võitlemise, valimistesse välise sekkumise ja valimiste turvalisuse teemal, (5.10.2020& 7.10.2020);
- 5) Ülevaade Eesti rändepoliitikast, (5.10.2020);
- 6) Ülevaade taaste- ja vastupidavuskava koostamisest, (9.11.2020);
- 7) Ülevaade Euroopa Komisjoni 2021. aasta tööprogrammist, (13.11.2020);
- 8) Ülevaade järgmise pikaajalise eelarveraamistiku läbirääkimiste hetkeseisust, (13.11.2020);
- 9) Ülevaade Euroopa Liidu ja Ühendkuningriigi vaheliste läbirääkimiste seisust ning Eesti valmisolek Ühendkuningriigi Euroopa Liidust väljaastumise üleminekuperioodi lõpuks 31.12.2020, (16.12.2020).

Ministrid andsid ELAKile **3** korral ülevaate ELi Nõukogu istungil toimunud:

- 1) Ülevaade Eesti seisukohtadest 17.-21.07.2020 toimunud Euroopa Ülemkogu istungil, (23.07.2020);
- 2) Ülevaade Eesti seisukohtadest 4. septembril 2020 toimunud mitteametlikul ELi terviseministrite videokohtumisel, (7.09.2020);
- 3) Ülevaade Eesti seisukohtadest 30. augustil - 1. septembril 2020 toimunud mitteametlikul ELi põllumajanduse ja kalanduse nõukogu kohtumisel, (7.09.2020).

ELAKi kohtumised ja välistegevus

Kokku toimus antud ajaperioodil **14** kohtumist ja videokonverentsi:

- 1) 1.07.2020 osales ELAKi esimees Anneli Ott Saksamaa suursaadiku Christiane Hohmann'i vastuvõtul;
- 2) 17.09.2020 osales ELAKi esimees Anneli Ott COSAC esimeeste videokohtumisel Euroopa Komisjoni pealäbirääkija Michael Barnier'iga;
- 3) 22.09.2020 kohtus ELAKi esimees Anneli Ott Türgi suursaadiku Süleyman İnan Özyıldız'iga;
- 4) 22.09.2020 kohtus ELAKi esimees Anneli Ott Ameerika Ühendriikide saatkonna poliitika- ja majanduspoliitika osakonna juhataja Jamie Shufflebarger'iga;
- 5) 24.09.2020 osalesid ELAKi liikmed hommikukohvil Saksamaa suursaatkonnas suursaadiku Christiane Hohmann'i kutset. ELAKit esindasid Anneli Ott, Riina Sikkut, Keit Pentus-Rosimannus, Anti Poolamets, Oudekki Loone, Tarmo Kruusimäe, Heiki Hepner, Aivar Sõerd, Urve Tiidus ning Mark Võrklaev;
- 6) 30.09.2020 osales ELAKi esimees Anneli Ott Arenguseire Keskuse konverentsil „Teistmoodi tulevik“;

- 7) 12.10.2020 osales ELAKi aseesimees Riina Sikkut ELi stabiilsuse, majanduse koordineerimise ja juhtimise videokonverentsil (SECG);
- 8) 14.10.2020 kohtus ELAKi esimees Ungari suursaadiku Kristóf Forrai ja asesaadiku Andras Pal'iga;
- 9) 23.10.2020 kohtus ELAKi aseesimees Riina Sikkut Šveitsi parlamendi alamkoja esimehe Isabelle Moret'iga;
- 10) 26.10.2020 kohtus ELAKi esimees Anneli Ott Ungari parlamendi esimehega László Kövér'iga;
- 11) 29.10.2020 osales ELAKi esimees Anneli Ott COSAC esimeeste videokonverentsil Euroopa Komisjoni asepresidendi Vera Jourova ning justiitsvoliniku Didier Reynders'iga;
- 12) 23.11.2020 osales ELAKi esimees Anneli Ott COSAC esimeeste videokonverentsil Euroopa Komisjoni asepresidendi Margrethe Vestager'iga;
- 13) 30.11.2020-1.12.2020 osales ELAKi liige Urve Tiidus COSAC täiskogul videokonverentsil;
- 14) 11.12.2020 osales ELAKi esimees Mailis Reps COSAC esimeeste videokonverentsil Euroopa Komisjoni justiitsvoliniku Didier Reynders'iga.

Mainitud perioodil välislähetusi ei toimunud.

Koostanud:

Katarina Budrik, ELAKi konsultant

Teele Vares, ELAKi nõunik-sekretariaadijuhataja
(13.01.2021)